

Motýlci a Velikonoce

JARO NÁS KRÁSNĚ PŘIVÍTALO, POJĎME MY PŘIVÍTAT

VELIKONOCE

Tento týden se budeme připravovat na velikonoce...

Co to vlastně velikonoce jsou?

Tradice českých Velikonoc, symboly, lidové zvyky- velikonoční koledy, písničky, zdobení vajíček, pomlázka, řehtačka, osení, velikonoční pečivo..... Dále pak mají i duchovní rozměr - zmrtvýchvstání Krista. Velikonocům předchází 6 postních nedělí. Každá má svůj název a je spojená s nějakou tradicí:

Černá/ Liščí- v tento den ženy odkládají barevný šat a nosí černý oděv, či šátek.

Pražná/suchá- Název dostala od postního pokrmu, který se tento den tradičně připravuje a to je pražmo. Pražmo jsou máčená a pražená nejčastěji nedozrálá obilná zrna. Z pražma se připravuje polévka jménem praženka a kaše.

Kýchavná-Tento název skutečně pochází od slova kýchat. Kromě 'tradičního' očistného kýchnutí toto označení vychází i z doby středověku, kdy řádily mory, které se začaly projevovat kýcháním. Lidé proto vinšovali sobě "Pomáhej Pán Bůh" nebo "Pozdrav Tě Pán Bůh". Poté bylo toto pozdravení znakem dobrého chování. V tento den se na stolech objevila pórková polévka a bramborové šlejšky.

Družebná- Z hlediska postní kázně je tato neděle o něco uvolněnější - symbolizuje to i její barva, růžová, která nakrátko vystřídala fialovou. Někde také říkali této neděli Růžová či Růžebná - podle barvy rouch používaných na tento den v kostele, a protože se tuto neděli světí v Římě zlatá růže.V tuto neděli bylo povoleno mládeži sejít se na návsi a poveselit se, každý přinesl nějakou tu svačinu, kterou pak společně snědli.

Smrtná- pátá postní neděle je i dnes spojena s oživenou tradicí vyhánění Morany (smrtky) z vesnice. Tuto neděli se odpoledne schází mládenci, dívky i děti na návsi a Smrtnka se vynáší za ves, kde je vhozena do vody – musí to být tekoucí voda, velký potok nebo řeka, aby Moranu odnesla pryč. Vynášení Morany mají na starosti chlapi, děvčata je pouze doprovází a zpívají. Pokud místo tekoucí vody nemá, pak se Smrtnka zakope - pohřbí.

Květná/ květnice/Beránkova - Poslední den čtyřicetidenního půstu zahajuje nejdůležitější období Velikonoc - Svatý (pašijový) týden.

Květná neděle je dnem, kdy si křesťané připomínají příjezd Ježíše Krista do Jeruzaléma a počátek jeho utrpení. V tento den byl lidmi vítán a oslavován, i když jej brzy na to čekala útrpná smrt. Právě ono vítání dalo tomuto dni jeho název. Lidé jej totiž vítali palmovými ratolestmi, respektive jejich jarními výhonky, které mu házeli k nohám. Odtud tedy slovo "květná" či "palmová". A protože v Čechách palmy nejsou, nahradily je například kočičky či zelené větvičky z vrby, jívy, jasanu nebo břízy.

Květná neděle se nese v duchu uctění úrody a země, květů a kvetení. Kočičky jsou květy prvního stromu, který dává hlavní obživu včelám po dlouhé zimě.

Na květnou neděli se nesmí nic péct, aby se nezapekly květy na stromech a bylinách a nebylo by ovoce a úroda. Měli bychom se obléci do nových šatů, aby celý rok kvetl. Také se tento den tradičně vymetala obydlí zelenými ratolestmi, aby se vymetla veškerá neřest, nemravnost a zhýralost. Na Strakonicku se dával posvěcený jasanový prut do sklepa, aby se v něm nedržela jedovatina.

Ke Květné neděli se váže i kouzelný příběh: Kdo o Květné neděli uřízne čarovný vrbový proutek, bude jej moci použít, pokud najde zlaté vejce. To nosí černá slepice s bílou chocholkou, avšak zanáší je. Kdo jej najde, ať jej zahrabe do slámy a před půlnocí jde na křižovatku lesní a polní cesty a zde je položí. Vrbovým proutkem ať zamává k jihu, severu a východu a objeví se duch a vyplní člověku každé přání.

Pašijový týden

Modré/žluté pondělí - Původně se tak nazývalo poslední masopustní pondělí, kdy se na znamení začínajícího půstu zdobily kostely modrými látkami.

Šedivé úterý – hospodyňky vymetali pavučiny a uklízely.

Škaredá středa- nikdo se nesmí mračit, aby se nemračil celý rok

Zelený čtvrtek- připravuje se jídlo ze zelené zeleniny, nebo bylin (špenát, kopřivy), abychom byli zdraví celý rok. V kostele nezvoní zvony „odletěly „ do Říma. Děti chodí s řehtačkami.

Velký pátek- ráno se chodívalo umýt do potoka, země se otevírá a vydává své poklady Je to den ukřižování Krista.

Bílá sobota- Zvony se vrací z Říma, připravují se mazance, beránci. V noci na neděli Kristus vstal z mrtvých=proto je to Velká noc

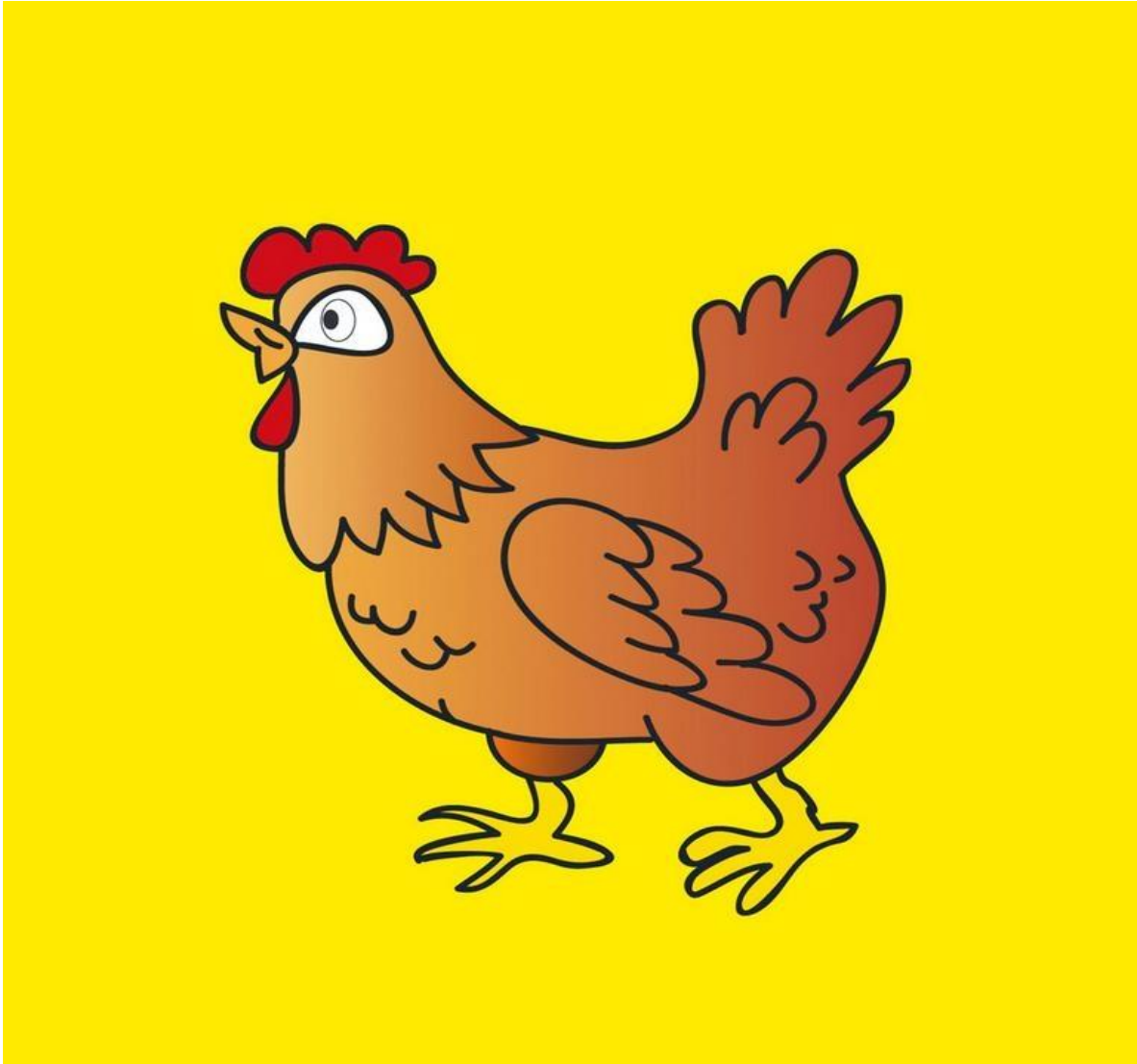
Velikonoční zmrtvýchvstání neděle/Boží hod velikonoční- tento den vrcholí velikonoční svátky-peče se nádivka.

Červené / Velikonoční pondělí- Chodí se na koledu s ozdobnými pomlázkami

Písnička - Slepičko má

Slepičko má, ty jsi hodná.
Já ti dám zrníčko, ty mi dáš vajíčko,
to jsi hodná.

Písnička - Běžel tudy zajíček

Běžel tudy zajíček, houpy, houpy,
nesl pytel žemliček, houpy, houpy.
Počkej na mě, zajíčku, houpy, houpy,
dej mi jednu žemličku, houpy, houpy.
Běžel zajíc přes kopec, houpy, houpy,
udělal kotrmelec, houpy, houpy.

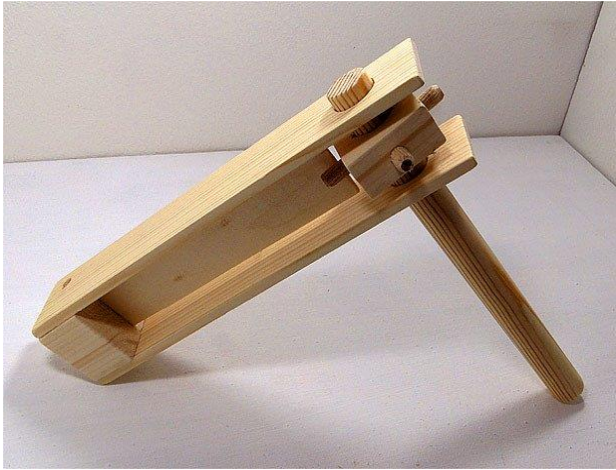

Velikonoční koleda

Hody, hody, doprovody, dejte vejce malovaný,
nedáte-li malovaný, dejte aspoň bílý,
slepička vám snese jiný,
za kamny v koutku, na vrbovým proutku,
proutek se ohýbá, vajíčko kolíbá,
proutek se zláme, slepička z něj spadne.
Vajíčko se odkoulí do strejčkovy stodoly,
vajíčko křáp, slepička kdák,
panímámo, máte mi ho dát!

Velikonoční řehačka

VELIKONOČNÍ POHÁDKA O ZAJÍČKOVÍ KULIFERDOVI

Bylo krásné slunečné ráno. Celá příroda se probouzela a ve vzduchu bylo cítit jaro. Ptáci vesele štěbetali na čerstvě se zelenajících větvích a na louce zvědavě vykukovaly první květiny. Někde se ze zelené trávy usmívaly bílé sedmikrásky, jinde zas zlatovlasé pampelišky. Na loukách se roztančila spousta barevných hlaviček. A vzduchem se linula nádherná vůně. Hmmm, tak voní jaro... Z lesa se ozývalo ťukání do stromu ťukyťukťukyťuk. To pan datel, doktor lesa, už měl plný zobák práce. Kontroloval po zimě celý les.

Pod vzrostlým dubem měla pelíšek zaječí rodinka. Maminka zaječice a tatínek zajíc radostně tančili kolem dubu. Právě se jim narodil syn. Když vykoukl na svět, měl takový kulišácký výraz, že mu hned rodiče začali říkat Kuliferda. Zajíček to byl zvědavý a neposedný. Očička mu radostně jiskřila a všechno ho zajímalo. Pořád se na něco vyptával. A nic mu neuniklo. Tak bystrý byl. Také se moc rád seznamoval s ostatními obyvateli lesa, louky, jezírka i potůčku.

Jednoho dne vyběhl Kuliferda dál od jejich dubu. Dostal se až k domečku, ve kterém bydleli lidé. Kuliferda se schoval za rozkvetlý keř zlatého deště a pozorně naslouchal. Člověčí maminka a tatínek zrovna říkali svým dětem něco o Velikonocích. Prý to jsou svátky jara. Zajíček rozuměl lidské řeči, ale vůbec nevěděl, co to ty Velké noce jsou. Co že to lidé oslavují? A jak? Tolik tomu chtěl přijít na kloub. Rychle běžel zpátky domů, aby se zeptal svých zaječích rodičů. Ti však nevěděli. Poslali ho hlouběji do lesa k moudré Sově. Ta totiž u lidí vyrostla, když ji našli jako malé pískle vypadlou z hnízda. Sova moc ráda Kuliferdovi vše povyprávěla. Lidé i zvířátka mají na jaře velikou radost, že zase sluníčko více hřeje, že postupně taje led a sníh a zurčí voda v potůčcích, že se rodí mláďátka a že vše znovu ožívá. Předvelikonoční týden začíná Květnou nedělí. Lidé si dávají do váziček zelené větvičky, kterým říkají kočičky. Další den je Modré pondělí, to si lidé zdobí své příbytky nebo sebe něčím modrým. Pak přijde Šedé úterý, to se doma pořádně uklízí, aby bylo všude hezky čisto. Potom následuje Škaredá středa, říká se, že když se v tento den lidé na sebe škaredí, mračí se, zůstane jim to po celý rok. Na Zelený čtvrtek se mají jíst zelené rostliny. Zeleň ty máš Kuliferdo moc rád, vid'? V tento den se mají všechny rostliny dobře zalít. Lidské děti chodí zvonit zvonečky a řehtat řehtačkami. Na Velký pátek se má mluvit tiše a hodně odpočívat. Poděkovat celé přírodě a naší mamince Zemi za všechny dary, které nám dává. Tento den je kouzelný, země se otvírá a ukazuje skryté poklady. Na Bílou sobotu se lidé oblékají do bílého šatu a rozsvěcují bílé svíce. Na Velikonoční neděli se lidé setkávají a společně oslavují zpěvem, tancem a jídlem. Dívky barví vajíčka a kluci pletou pomlázky. Na Velikonoční pondělí pak kluci chodí koledovat od domu k domu. Říkají velikonoční básničky a každou dívku, malou i velkou, jemně poplácávají pomlázkou, aby neuschla. Holky jim za jejich vyšupání dávají barevná vajíčka. Lidské děti také hrají jednu moc hezkou hru. A víš co, Kuliferdo, připravím ji pro tebe a tvé kamarády jako překvapení.

Děkuju, paní Sovo, za hezké vyprávění. Řeknu to mamce a taťkovi a uděláme stejnou oslavu jako lidé. Už se těším. Brzy na shledanou.

A Kuliferda radostně odskákal domů.

Uběhl týden. Kuliferda už se nemohl dočkat, co pro něj Sova připravila. Sova Kuliferdu vesele přivítala.

Vezmi si košíček a hledej na louce mezi kyticzkami barevná vajíčka. Najdeš jich přesně dvanáct, jako je měsíců v roce.

Kuliferda měl ohromnou radost a dal se do hledání. Kamarádi mu přišli na pomoc.

Všechna zvířátka hra náramně bavila. Vložili vajíčka opatrně do košíčku.

Skvělé. Hezky jste si s tím společně poradili, pochválila je paní Sova. Dejte teď vajíčka na nějaké pěkné teplé místo a do rána uvidíte, co se stane, usmála se Sova a rozloučila se. Kuliferda položil košíček s vajíčky u nich v noře ve starém dubu a šel spát.

A věřte nevěřte, Kuliferda se ráno probudil. Slyšel tichouнке pípání. A valí svá kukadla... ze všech dvanácti vajíček se v noci vyklubala malá ptáčátka. To bylo radosti v celém lese.

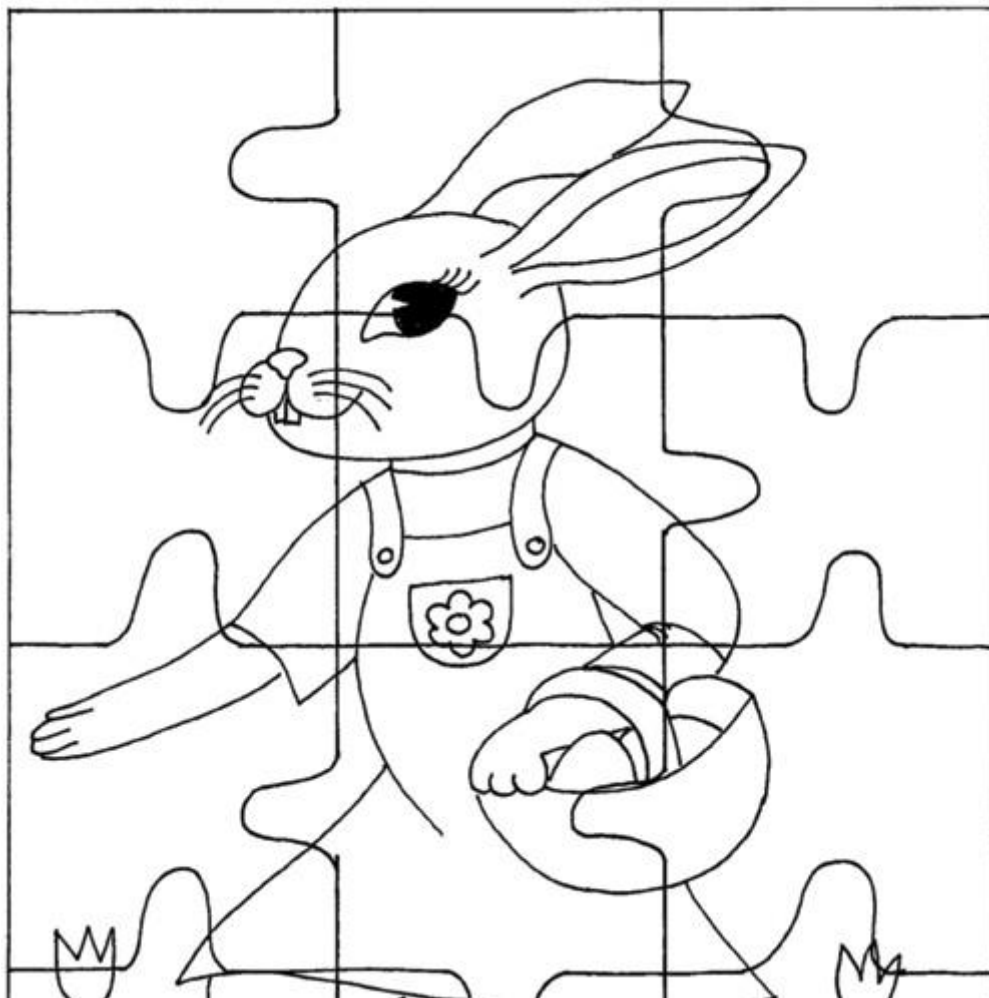
Veselé Velikonoce a ať se vám také něco urodí :)

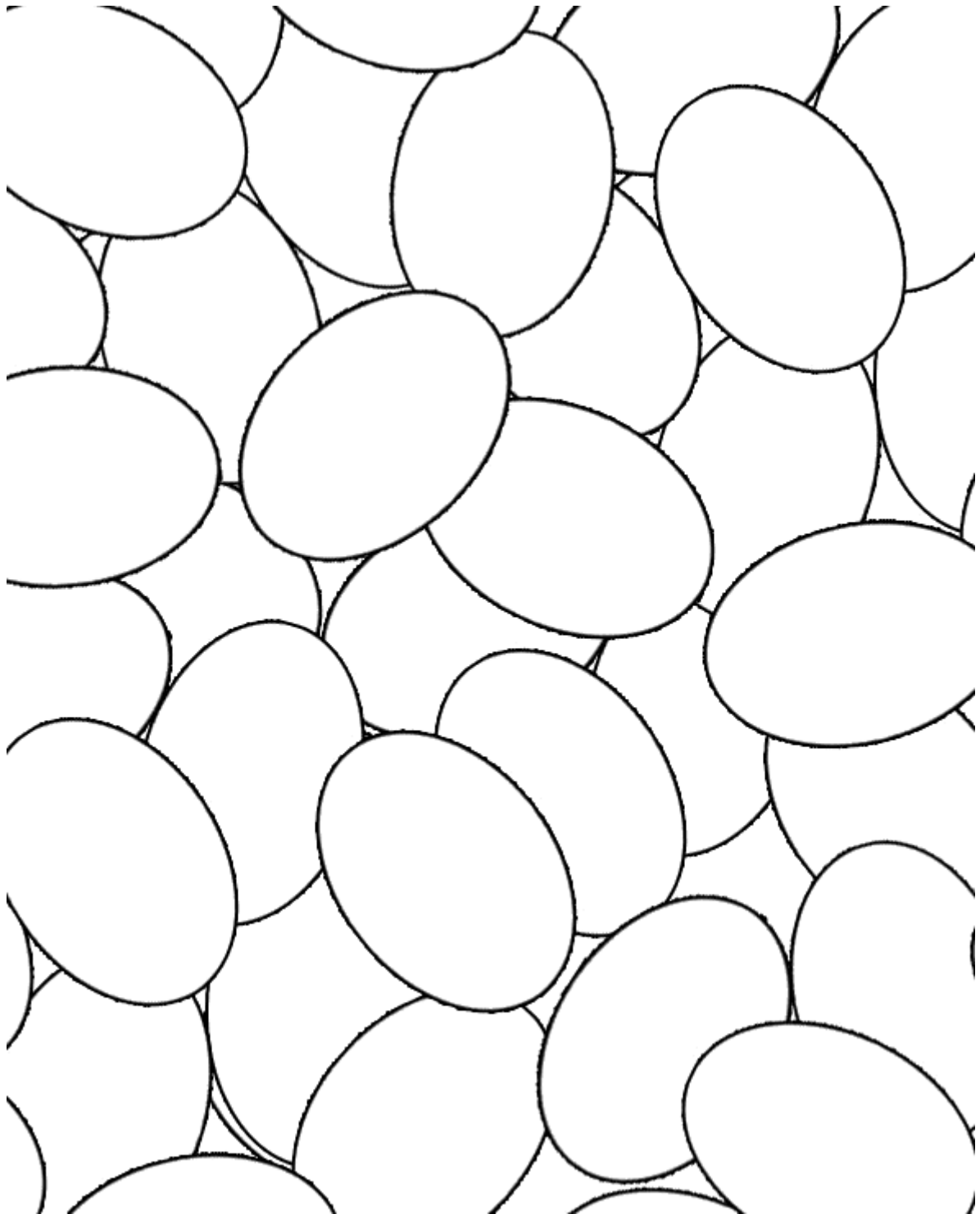
Otázky:

1. Jak se jmenoval zajíček?
2. O jakých svátcích mluvili člověčí maminka a tatínek?
3. Co si dávají lidé do váziček?
4. Kolik vajíček měl na louce najít?
5. Co se z vajíček vyklubalo?

Pracovní listy- Velikonoce

Vybarvěte, maminka pomůže rozstříhnout, dle čar a děti to nalepí na nový papír...☺

Vybarvěte vajíčka...dokreslete si tam nějaké obrázky, které patří k jaru...☺

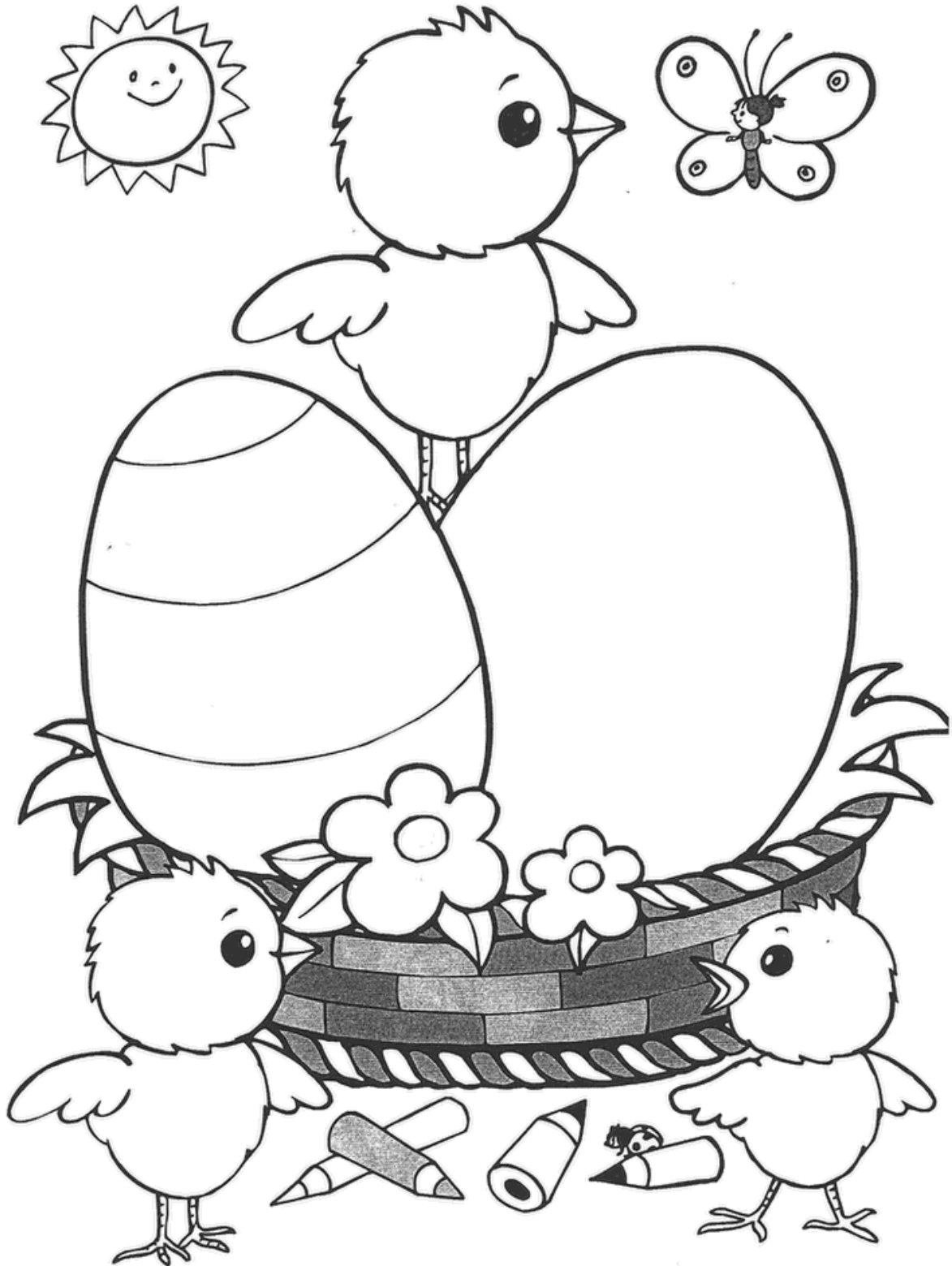

Vybarvěte...☺

Vybarvěte...☺

VELIKONOCE

• Velikonoční obrázek s kraslicemi si pěkně vybarvi.

...A pojmenuj, co na obrázku vidíš.

Vybarvěte.. ☺

Na vybarvování použijte, pastelky, fixy, vodovky, tempéry.... ☺

Pokud budete doma s maminkou, nebo tatínkem, babičkou...malovat, barvit vajíčka, rády uvítáme jejich fotky... ☺

Už se na Vás moc těšíme paní učitelky Daniela a Pája...☺